

วิชาการบัญชีห้างหุ้นส่วน (Partnership Accounting)

การเลือกกิจการห้างหุ้นส่วน

คู่มือกระบวนการบัญชีและการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนอย่างครบถ้วน ถูกต้องตามข้อกำหนดกฎหมาย

ครูสุดดี สายสกุล

แผนกวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคบางสะพาน

สาเหตุของการเลิกกิจการหุ้นส่วน

การเลิกห้างหุ้นส่วนเกิดขึ้นได้จากหลายกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์:

- โดยความตกลง: ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนยินยอมร่วมกันที่จะเลิกกิจการ
- โดยเงื่อนไขเวลา: เมื่อครบกำหนดเวลาที่ตกลงระบุไว้ในสัญญาจัดตั้ง
- โดยผลของกฎหมาย: กรณีหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตาย ล้มละลาย หรือถอนตัว
- โดยคำสั่งศาล: มีเหตุขัดแย้งรุนแรงจนไม่อาจดำเนินกิจการต่อไปได้

1. Description of Partnership

_____ is a partnership with a business address of _____. The Partners have continued _____, which is engaged in _____.

2. Partnership Agreement

The Partners entered into the Partnership and have continued in partnership under the provisions of a written agreement dated _____ (Partnership Agreement), a copy of which is attached herewith as Exhibit A and incorporated by reference into this Agreement.

3. Intention to Dissolve

The Partners now intend to dissolve the Partnership and liquidate its affairs pursuant to a plan by which the Partners sell all of the assets of the Partnership and distribute to the Partners any proceeds remaining after the payment of all liabilities of the Partnership.

DISSOLUTION

1. Effective Date of Dissolution

The Partners agree to dissolve their Partnership, effective at the close of business on _____, and shall thereafter promptly liquidate and wind-up the affairs of the Partnership.

2. Termination of Business

Except for the purpose of carrying out the winding-up and liquidation of the business of the Partnership, no Partner shall transact any further business nor incur any further obligations on behalf of the Partnership after the date of this Agreement.

3. Statement of Dissolution

The Partners agree to file a statement of dissolution in the office of the Division of Revenue in the Department of the Treasury and to have the statement recorded in the office of the county recording officer in those counties in all other states where the Partnership business has been regularly conducted.

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการชำระบัญชี

เมื่อห้างหุ้นส่วนสิ้นสุดลง จะต้องเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีเพื่อแปรสินทรัพย์ให้เป็นทุน ชำระหนี้ และส่งคืนทุนแก่สมาชิกทุกคน

การชำระบัญชี

กระบวนการสะสางงาน จำหน่ายสินทรัพย์ และจ่ายชำระหนี้สินเพื่อนำเงินเหลือมาแบ่งปันคืนทุน

ผู้ชำระบัญชี

บุคคลผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการรวบรวมทรัพย์สิน จัดการชำระสะสางหนี้สินของห้าง

สถานะนิติบุคคล

ห้างยังคงรักษาสถานะทางนิติบุคคลไว้เฉพาะเพื่อดำเนินงานชำระบัญชีเท่านั้นจนเสร็จสิ้น

4 ขั้นตอนสำคัญในกระบวนการชำระบัญชี

การจำหน่ายสินทรัพย์และแบ่งปันผลต่าง

เกณฑ์การโอนผลต่างกำไรขาดทุน

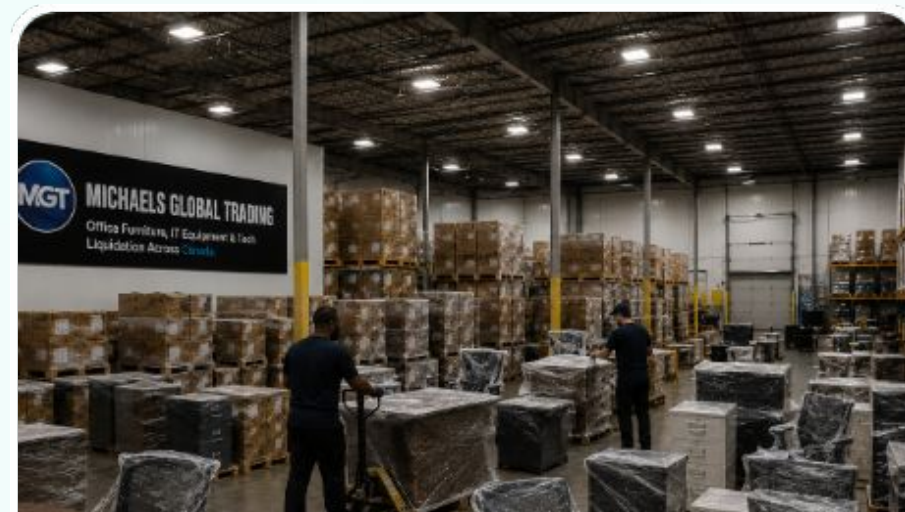
ผลสะท้อนจากการแปรสภาพสินทรัพย์ที่ไม่ใช่เงินสด จะต้องจัดสรรดังนี้:

+ กรณีขายได้กำไร

โอนแบ่งเข้าบัญชีทุนเพื่อเพิ่มส่วนได้เสียของหุ้นส่วนตามสัญญากำไรขาดทุน

- กรณีขายแล้วขาดทุน

หักลดยอดทุนคงเหลือของหุ้นส่วนตามอัตราการแบ่งรับขาดทุนที่กำหนด

ลำดับการจ่ายเงินชำระหนี้และการคืนทุน

เพื่อความโปร่งใสทางบัญชีและกฎหมาย ห้ามผู้ชำระบัญชีจ่ายเงินคืนทุนก่อนเคลียร์หนี้ตามลำดับต่อไปนี้:

01 จ่าย "ค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี"

เช่น ค่าจ้างผู้ชำระบัญชี ค่าดำเนินการทางคดี และค่าโฆษณาตามกฎหมาย

02 ชำระ "หนี้สินบุคคลภายนอก"

จ่ายชำระเจ้าหนี้การค้า เงินกู้ยืมธนาคาร ภาษีอากร และหนี้สินค้างต่างๆ

03 ชำระ "เงินกู้ยืมจากหุ้นส่วน"

กรณีที่ยังได้กู้เงินจากหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งมาใช้ในการส่วนตัวแยกจากทุน

04 คืนเงิน "ทุนแก่หุ้นส่วนทุกคน"

แบ่งสรรเงินส่วนที่เหลือจ่ายคืนแก่หุ้นส่วนทุกคนตามยอดบัญชีทุนที่มีสิทธิ์อยู่จริง

การค้ำทุนเพียงครั้งเดียว (Lump-sum)

ประเภทที่ 1

การจ่ายคืนในคราวเดียวหลังเคลียร์หนี้หมด

หมายถึงกระบวนการที่ผู้ชำระบัญชีจำหน่ายสินทรัพย์นอกจนเสร็จสิ้น ชำระเจ้าหนี้ครบทุกราย แล้วจึงนำยอดเงินสดส่วนที่เหลือทั้งหมดมาจัดสรรคืนทุนให้กับผู้ถือหุ้นส่วนทุกคนในงวดเดียว

✔ **ตัวอย่าง:** ปลอดภัย ไร้ความเสี่ยงจากการจ่ายเงินคืนเกินขอบเขต (Overpayment) และมีความโปร่งใสสูง

ตัวอย่างกระบวนการชำระบัญชีแบบครั้งเดียว

รายการบันทึกบัญชี	เงินสด	สินทรัพย์อื่น	หนี้สิน	ทุน-เอ (50%)	ทุน-บี (50%)
ยอดคงเหลือคงเดิมก่อนเลิกห้าง	10,000	90,000	30,000	40,000	30,000
ขายสินทรัพย์อื่นได้ (ผลขาดทุน 10,000)	80,000	(90,000)	-	(5,000)	(5,000)
จ่ายชำระเจ้าหนี้ภายนอกครบถ้วน	(30,000)	-	(30,000)	-	-
ยอดเงินสดเหลือแบ่งปันจ่ายคืนทุน	(60,000)	-	-	35,000	25,000

*สมมติฐาน: ทุนส่วน เอ และ บี แบ่งรับสัดส่วนกำไรขาดทุนเท่ากันคนละ 50:50

การค้ำทุนเป็นงวดๆ (Installment)

ประเภทที่ 2

การจัดแบ่งจ่ายเงินสดค้ำสะสมเป็นงวดๆ

กรณีที่สินทรัพย์อื่นไม่ใช่เงินสดมีจำนวนมาก ต้องใช้ระยะเวลาในการขายหรือปรับสภาพเพื่อให้ได้ราคาสูงสุด ไม่สามารถจำหน่ายเสร็จทีเดียวได้ จึงให้ทยอยจ่ายเงินค้ำงวดแรกๆ แก่หุ้นส่วนล่วงหน้า

⚠️ ข้อพึงระวังขั้นสูงสุด: เสี่ยงต่อภาวะจ่ายทุนเกินส่วน (Overpayment) จนผู้ชำระบัญชีต้องรับผิดชอบหากไม่ประเมินด้วยความระมัดระวัง

หลักความระมัดระวังขั้นสูงสุด

เกณฑ์ความปลอดภัยของการค้ำ ทุนเป็นงวด

เพื่อความปลอดภัยสูงสุดในการคำนวณเงินสดทยอยแบ่งคืนหุ้นส่วน ผู้ชำระบัญชีจะต้องใช้สูตรคำนวณโดย
สมมติว่าเกิดการขาดทุนในลักษณะเลวร้ายที่สุดเพื่อป้องกันเงินคืนล้นเกินสิทธิ:

โครงสร้างสมการประเมินความเสี่ยง

เงินสดคืนทุน = ทุนคงเหลือ - ผลขาดทุนที่ประเมินว่าอาจมี

ข้อสมมติในการประเมินผลขาดทุน

ในการปันส่วนคืนเงินเป็นงวด นักบัญชีจะคาดการณ์ความเสี่ยงที่แย่ที่สุด 3 ข้อ เพื่อลดความเสี่ยง:

1. สินทรัพย์ที่เหลือไร้ค่า

ให้ประเมินตั้งสมมติฐานว่าสินทรัพย์อื่นที่เหลือในสต็อกมีค่ากลายเป็น
"ศูนย์" ทันทีในงวดนี้

2. สำรองค่าใช้จ่ายสะสม

ต้องสำรองเงินสดก้อนหนึ่งไว้เพื่อค่าทนาย ค่าธรรมเนียม หรือเรื่องราวคดี
ความที่จะต้องจ่ายสะสม

3. สมาชิกหุ้นติดลบ

หากหุ้นส่วนมีสัญญาหุ้นติดลบหลังจากปันขาดทุนแล้ว ให้ถือว่าเขาจะ
ล้มละลายและไม่สามารถหาเงินมาจ่ายห่าง

มีข้อสงสัยหรือคำถามเพิ่มเติมไหมคะ?

"การทำบัญชีที่โปร่งใสและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ คือหลักประกันเสถียรภาพทางธุรกิจ"

ผู้สอน: ครูสุดดี สายสกุล

แผนกวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคบางสะพาน

แผนกวิชาการบัญชี | วิทยาลัยเทคนิคบางสะพาน

แหล่งอ้างอิงภาพประกอบสไลด์ (Attributions)

รูปภาพประกอบ	แหล่งที่มาและลิขสิทธิ์ภาพ
ภาพประกอบการจัดทำสัญญาการจัดตั้ง (Slide 2)	ลิขสิทธิ์รูปภาพอ้างอิงและบริการค้นคืนข้อมูลอย่างเป็นทางการจากคลังสื่อ Google Image Search
ภาพประกอบสมุดบัญชีและเงินทุนชำระเงิน (Slide 7)	คลังสารสนเทศเพื่อวิชาการการบัญชีสากลและรูปภาพจาก Google Search Partner License
ภาพประกอบการทำนายสินทรัพย์และเคลียร์อุปกรณ์ (Slide 5)	รูปภาพเพื่อการศึกษาประกอบกระบวนการ Liquidate สินทรัพย์จาก Google Content Assets
ภาพประกอบเครื่องคำนวณและเงินสดเป็นงวด (Slide 9)	แหล่งอ้างอิงภาพความรู้ทางการเงินและงบการเงินสากล Google Image Search Resource
ภาพประกอบผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำด้านบัญชี (Slide 10)	เครือข่ายฐานข้อมูลภาพด้านอาชีพและวิชาชีพขั้นสูง Google Usercontent Storage

Image Sources

<https://www.rocketlawyer.com/binaries/content/gallery/responsive/thumbnails/us/drafts/sample-partnership-dissolution-agreement-template.png>

Source: www.rocketlawyer.com

https://cdn.prod.website-files.com/658c5919dff45bc022c9153/6a0dd221b1b384ffb2d6fff2_hero%20image%20%232.png

Source: www.michaelsglobaltrading.com

https://png.pngtree.com/thumb_back/fw800/background/20251118/pngtree-open-ledger-book-with-a-pen-calculator-and-coins-on-wooden-image_20425113.webp

Source: pngtree.com

<https://ampadvance.com/wp-content/uploads/2025/05/MCA-Calculator-1-1024x683.png>

Source: ampadvance.com

https://www.ohio.edu/business/sites/ohio.edu.business/files/styles/max_2600x2600/public/2024-10/ohio_macc_article_accountant-cpa_infographic.jpg?itok=9XqdVsGc

Source: www.ohio.edu